

Den årlige OpenOffice.org konferansen ble i år arrangert i Orvieto, Italia. Ved inngangen til november passerte versjon 3.0 av OpenOffice.org hundre millioner nedlastinger, noe som ble poengtert flere ganger. Det var rundt 300 påmeldte deltakere fra hele verden, de fleste var fra Europa. Fra Norge deltok Bjørnar Pedersen og Martin Hauge.

Erfaring fra implementering

IT-sjefen i Bologna kommune, Massimo Carnevali, orienterte om erfaringene i Bologna. Der er de inne i siste del av full overgang til OpenOffice i kommuneadministrasjonen. De startet for ca. ett og et halvt år siden. De har kjørt parallelt med OpenOffice og Office 97, men faser nå ut O97 for stadig flere grupper. Det er informasjon og kommunikasjon som er viktig her. Selv om det er registrert store innsparinger, er det ikke dette som er det viktigste. Det man fokuserer på her, er de nye mulighetene man får, som man ikke hadde tidligere.

Innovasjonsområde

Sør Tyrol er den nordligste provinsen i Italia, og også en av de provinsene med sterkest økonomi. Her satses det tungt på teknologisk innovasjon. Lederen for forsknings- og utviklingsavdelingen i innovasjonsparken i Sør Tyrol, Patrick Ohnewein, viste hvordan fri programvare (inkludert OpenOffice) er blitt svært en viktig del av denne satsingen. Man ser at utvikling av nye innovative teknologier er langt bedre tjent med frihet enn innlåsing og teknologiske begrensninger. Man har derfor i lang tid satset på fri programvare i skoleverket. Importerte «black boxes» gir dårlig grobunn for å lage helt nye produkt og web-tjenester.

For innovasjonsarken sier man at fri programvare er en like viktig forutsetning for innovasjon som luft er for lydbølger. Man har opprettet egne kompetansekynger mellom ulike firmaer basert på fri programvare.

ODF

ODF-formatet fikk stor plass på konferansen, bl.a. med et eget spor. Den mest kjente bloggeren rundt ODF, Rob Weir, IBM, tok utgangspunkt i utviklingen av tekst-standarder opp gjennom historien. Han mener at vi nå er midt oppe i en overgang fra monopol-fasen til Web/open-source fasen som startet rundt 2005. Det kreves nå langt mer funksjonalitet fra formatene, og de nye dokumentformatene (som omfatter mye mer enn dokumenter) vil danne grunnstammen i de nye kontorpakkene. Målet med ODF er å være en plattform for innovasjon, der man bygger tjenestene rundt ODF. Animasjonsfilmer er et eksempel på slike nye tjenester, som selvsagt kan integreres i alle de andre tjenestene. Når HTML5 kommer vil dette flyte mer sammen med web-tjenester.

Fra konferansebyen Orvieto

Det blir bygget mer "intelligens" inn i selve standarden, slik at applikasjonen kan legge sammen f.eks. engelske mil og kilometer og få riktig resultat. Det blir også gjort mye tilpasning til andre åpne standarder som SVG (vektorgrafikk og HTML5).

Det blir laget et eget ODF-kit, som mange ser som begynnelsen på en rent ODF-sentrert kontorpakke med de nye mulighetene. K-Office her en "konkurrent" til OpenOffice som lages ut fra ODF.

Arkitektur og utfordringer

Det var en egen sesjon om arkitektur og teknisk strategi. OpenOffice er snart 10 år gammel, og bygger på mye kode som ble laget for en litt annen tid. Kjernen i systemet begynner å bli svært stor, og det blir en stadig større oppgave å sjekke/teste at forbedringer ett sted ikke får negative konsekvenser et annet sted, eller fører til ustabilitet. Man forsøker å gjøre kjernen mindre, og legge mer over i selvstendige moduler, som gjør det lettere for flere å delta i utviklingen. Kjernen er det Sun som har kontroll over i dag, men Sun blir sannsynligvis kjøpt opp av Oracle. De fleste tror at Oracle vil fortsette denne linjen.

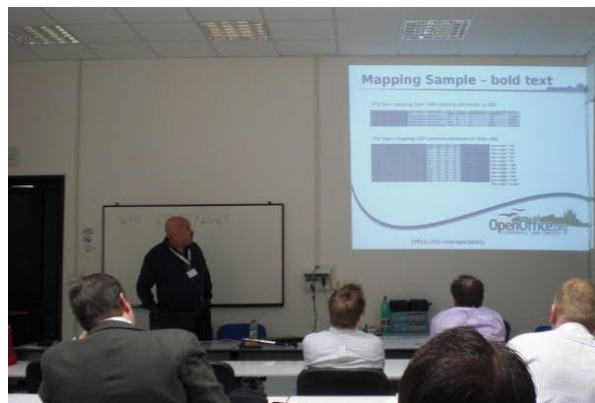
Linjen er å gjøre produktet mindre, enklere og åpne for flere brukere og mer innovasjon. Firmaer som Google har langt på vei vist litt av de mulighetene som ligger inn i framtiden basert på åpne standarder og frie moduler.

Det har vært vurdert å bygge alt helt på nytt etter de nye prinsippene. Dette vil imidlertid være en enormt ressurskrevende oppgave. K-Office har forsåvidt alt gjort dette og bygget rundt ODF. Det er gjort veldig modulært, og mest mulig som programutvidelser (extensions). Det som da har vært et problem er integrasjon med de gamle Microsoft-dokumentene, som er basert på reverse engeneering, ettersom man ikke har hatt spesifikasjonene fra Microsoft. Dette er nå imidlertid under endring.

OOXML og Microsoft

Microsoft hadde også en sesjon der man presenterte sitt arbeid rundt ODF. Problemet til Microsoft er at MS Office er bygget opp rundt Microsoft sine egne formater – ikke ODF. Tidligere å år ble det mulig å lese ODF også i MS Office, men det var mye feil. Etter første release er det rettet opp over tusen bugs.

De største utfordringene ligger i områdene grafikk/farger, nummereringsstiler, kryptering og formel-håndtering. Om OOXML noen gang kan 100% utnyttes i OpenOffice, eller om ODF noen gang kan 100% utnyttes i MS Office, er vanskelig å si.

Microsofts representant forteller om tilpasningen til ODF

Økt hastighet

Flere av foredragene gikk å mulighetene for å korte ned oppstartstiden. Det er særlig ved «kaldstart», dvs første gang man åpner OpenOffice at det kan ta litt tid før man er oppe. OpenOffice er laget med mest mulig fellesbibliotek for å gjenbruke kode som går igjen, og for å få ned størrelsen på programmet. Ulempen er at det blir en stor blokk som må lastes opp første gang.

Det jobbes med å få ned oppstart-tiden, det er imidlertid mange valg man må ta, og vi kan få ulemper på andre områder. Det er også variabelt mellom ulike maskintyper, lagringssystem/disk-aktivitet og operativsystem. For hver versjon har man klart å gjøre omstruktureringer som gjør OpenOffice stadig raskere, dette er spesielt merkbart på Linux-plattformene.

Ellers var det mange tekniske sesjoner som mest var ment for utviklere, disse besøkte ikke vi i særlig stor grad.

Nye grensesnitt fra Kina

Vi fikk en presentasjon av det kinesiske selskapet RedOffice. Dette er egentlig et kommersielt produkt, basert på OpenOffice. Man har her tenkt et grensesnitt som er annerledes enn det vi er vant med. I stedet for menyer, legges alle objektene i en "pool" som er tematisk gruppert. Figurer, maler, tabeller, clipart, attributter, etc. kan hentes fra et område som minner og grensesnittet i Impress. På denne måten reduseres brukerterskelen vesentlig,

særlig for nybegynnere og mindre barn. Tenkemåten er litt inspirert fra filosofien bak de kinesiske tegnene.

Det kinesiske grensesnittet kan faktisk lastes ned som en programutvidelse i dag, og før nyttår ble dette lovet å komme med vestlig tegnsett. Nå er det dels med kina-tegn og dels med vestlig tegnsett.

Nye forbedringer i Writer, Calc og Impress

Vi fikk presentert hva som er på trappene av forbedringer i de ulike delene av OOo. I tekstdokumenter arbeides det med å forbedre listefunksjoner og grafikkfunksjoner (gruppering av objekter, beskjæring av bilder). På regneark vil grafikken bli stadig forbedret slik at man f.eks. kan legge inn avansert analyseverktøy i f.eks. pivottabeller og egne boblediagram. Det er også lagt inn mer forbedringer i tegneprogram, tekstbehandling og presentasjon. Mye av dette går på å utnytte de stadig nye mulighetene i ODF- bedre.

Ekspløsiv økning i Italia

I Italia har OpenOffice opplevet en tre-dobling i antall nedlastinger siden 2007. Sammenligner man nedlastinger med nye PC-er, er det 1,3 nedlastinger pr. kjøpte PC. Lignende tall kommer fram på den såkalte "Google-indexen?"

Strategien har vært å lage mest mulig blest om OOo i form av artikler og PR-stunt. For eksempel annonserte man med at man delte ut "ulovlige kopier" av OpenOffice. Dette humoristiske stuntet resulterte i svært mye oppmerksomhet. Et annet poeng med Italia er at piratkopiering er svært utbredt, særlig i privat sektor. Det blir kjørt kampanjer mot dette, da er det mange firmaer som går over til OpenOffice. I noen områder bruker over 50% av SMB-bedrifter OpenOffice.

Brasil får med privat sektor

I Brasil har man organisert arbeidet i en egen stiftelse (NGO – Non Governmental Organisation) (som i Norge). Det som er forskjellen fra Norge (bortsett fra størrelsen), er at det er konsulentbransjen som er basisen – ikke kommuner/fylkeskommuner med statlig støtte. Det er mye dugnad, men utbredelsen er nok til at et tilstrekkelig antall firma ser forretningsmuligheten med

tjenest salg, samtidig som de greier å samarbeide via stiftelsen. Stiftelsen tjener penger på å være "brooker" (formidler) av betalte tjenester rundt OOo.

Man har fått en storkunde i oljeselskapet Petro Brasil, med over 90.000 arbeidsstasjoner. I løpet av et par år vil antallet forventes å være nær 200.000 pga. store oljefunn utenfor kysten av Brasil. Rundt en slik implemetering blir det selvsagt generert en del tjeneste-omsetning i opplæring, tilpassing, maler, utvikling av programutvidelser, etc.

Dansk integrasjon

Leif Lodahl presenterte erfaringer fra Rødorve kommune hadde gått over fra MS Office 2003 til OOo. Også her var det dokumentbehandlingssystemet som var den store utfordringen, men den er nå løst. Det er økonomi og større fleksibilitet som er de viktigste gevinstene i Rødorve. Den danske løsningen benyttet ikke flette-mulighetene via xml-strukturene i ODF (slik vi gjør i ePhorte)

Grammatikkverktøy også på norsk

Det er utviklet et eget generelt rammeverk for grammatikkverktøy. Dette gjør det mulig å bygge opp grammatiske regelsett, som igjen kan finne og korrigere grammatikk-feil i en tekst. Danmark har så vidt begynt arbeidet med å legge danske grammatikk-regler inn i rammeverket. Fra før er de store språkene som engelsk, tysk, fransk – og særlig polsk kommet lengst.

Vi bør kunne samarbeide med Danmark om dette, men det er viktig at dette gjøres av lingvistikere – ikke amatører.

Noen kuriositeter rundt kulturforskjeller

I Russland har President Medevjev signalisert et ønske om å satse mer på fri programvare. Det er i dag kultur for bruk av piratkopiert programvare i Russland som i mange asiatiske land og land i den tredje verden. De russiske myndighetene sendte ut en rekke cd-er til skolene med OpenOffice, og lot et privat firma stå for dette. Dette var et firma som også solgte proprietær programvare og har inntekter av dette. Resultatet var uansett at cd-ene som ble sendt ut inneholdt feil, slik at det ikke kunne installeres noe som helst på disse.

Russere og brasilianere under fellesmiddagen

OpenOffice på minibærbare og portable løsninger

Det var et par sesjoner som gikk på optimalisering på minibærbare, her er det en del innstillinger som gjør at man kan utnytte den lille skjermen mer effektivt. Det ble også vist en tilpasset løsning som kunne kjøre OpenOffice fra en minnepenn. Dette er praktisk dersom man f.eks. skal låne en PC som ikke har OOo, da kan man bare bruke minnepenn-installasjonen og kjøre når man trenger det. Da slipper man installering og avinstallering etterpå.

Nye måter å lage hjelpetekster

Vi lanserte ideen om å lage en programutvidelse som brukte lærebok-materiell i odf som basis for hjelp-funksjonen. Når man står i f.eks. animasjons-funksjonen i Impress, vil man få opp det tilsvarende avsnittet i læreboka. Dette vil gjøre det mulig å gjenbruke lærebok-stoff til hjelp-funksjonen, noe som vil være langt mer rasjonelt enn dagens store ressursbruk på oversettelse av hjelpe-tekster. Vi har nå dialog med lederen for dokumentasjons-prosjektet for å vurdere mulige løsninger her.